

Prinos Milovana Gavazzija hrvatskoj glazbenoj znanosti

Lovro Županović

(Svršetak)

3. Opisanu recenzentsku fazu djelovanja Gavazzi je, vidjeli smo, započeo isključivo etnomuzikološkim radovima manjeg opsega i značenja. Nju je, sada dodajmo, znao — međutim — ponekad protkati i onima ne samo opsežnijima nego i značajnijima, bogateći je na taj način kako novom dimenzijom tako i većom izražajnošću. Nije ih, do duše, tada napisao mnogo, ali je u njima očitovao svu širinu pravog etnomuzikologa koji uz znanstveni nerv posjeduje i smisao za praktičnost melografske i notografske naravi.

Sigurno je da je upravo to, isključivo etnomuzikološko Gavazzijevo djelovanje javnosti najviše poznato te ga zbog toga skoro da i nije potrebno iscrpnije prikazati. Imajući to na umu, potpisani ipak smatra nužnim ukazati ne samo na njegovu dvovrstu slojevitost nego i doreći dosad ocrtani glazbenički portret Milovana Gavazzija.

Dvovrstna slojevitost ovog oblika njegova djelovanja vidi se u činjenici što u razdoblju do početka II. svjetskog rata nastaje samo jedan dio takvih, i to sadržajno svestranijih radova. One druge, još poznatije ali tematski ekskluzivnije od prvih, Gavazzi piše u rasponu od god. 1966. do danas. U njima je on isključivi, i to vrhunski, znanstvenik jedne sasvim specifične etnografsko-glazbene sadržajnosti, vezane uz sve tipove pučkih glazbala južnih Slavena. Do toga je došao dugogodišnjim marljivim proučavanjem svega što mu je moglo pomoći širenju vidokruga na ovom području. Začetke toga moguće je zapaziti u prikazu Murkova priloga Gusle i tamburica s dvije žice (1923), prvu dorečenu zaokruženost u raspravama Jadranska »lira« — »lirica« (1930, odnosno i u drugoj [dopunjenoj] verziji iste Jedan narodni instrument sa Jadrana, 1931) te Pregled karakteristika pučke muzike južnih Slavena (1932)²⁸, a potpunu — i to magistralnu — primjenu u raspravama Die Namen der altslavischen Musikinstrumente (1966), Bezdírkova píšť'ala karpatského území (1971) te u zajedničkoj publikaciji Tradicijska narodna glazbala Jugoslavije (1975).^{29a}

²⁸ Taj rad u stvari je sažetak dotadašnjih Gavazzijevih predavanja u okviru kolegija *Južni Slaveni* što ih je on (od g. 1927) držao (i još uvijek drži) na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Danas (1975) cjelokupna građa, s naslovom *Muzika i muzički instrumenti južnih Slavena*, postoji u obliku autorovih bilježaka i (neautoriziranih) skripata.

^{29a} Gavazzi je početkom g. 1976. napisao još jedan etnomuzikološki rad, *Balkanske dvojnice i problemi oko njih* (v. Bibliografiju na kraju ovog rada).

Uvid u Gavazzijevo melografsko odnosno notografsko djelovanje pružaju dva predratna etnomuzikološka rada, putopisni *S fonografom kroz Međimurje* (1924) i etnografsko-glazbeni *Jadranska »lira« — lirica«* (1930) u prvoj te *Jedan narodni instrument sa Jadrana* (1931) u drugoj (dopunjenoj) verziji. To kratkotrajno i o tadašnjim tehničkim pomagalima ovisno djelovanje ne samo da je slika naših općih prilika prije manje-više punih pet desetljeća nego u dosad orisani mozaik protagonistova glazbeničkog portreta stavlja njegov posljednji djelić.

Gavazzi-melograf mukotrпно je i strpljivo — a uz suradnju V. Žganca — snimio oko 120 narodnih napjeva i 2 svatovska govorna ulomka iz Međimurja. Fiksirao ih je, s pomoću aparata bečkog Phonogram-Archiva, na 31 ploču, ostavivši nam danas istinit i uzbudljiv zvučni dokument o narodnom stvaralaštvu Donje Dubrave, Kotoribe, Podturna, Dekanovca i Vratištinaca. Potpisani ih, na žalost, nije imao priliku čuti, ali smatra da bi ih — ako je to moguće — itekako vrijedilo obnoviti današnjim pomagalima koji u toj vrsti posla stoje na raspolaganju.²⁹

Donoseći u tom istom radu^{29a} — koji je istodobno autorovo lirsko-stručno viđenje i doživljavanje te naše pokrajine — i 3 notna zapisa, od toga 2 vokalna i 1 instrumentalni »dudaš«, Gavazzi je ukazao i na svoje notografske sposobnosti. Njih je dopunio zapisima u drugoj (dopunjenoj) verziji rada o lirici, od kojih jedan (*Silbanski tanc*) — zapisan u $\frac{2}{4}$ mjeri — upućuje i na mogućnost notnog fiksiranja u $\frac{6}{8}$ mjeri. Ta se, naime, u našoj narodnoj glazbi danas čini ne samo primjerenijom od prve mogućnosti, već i tipičnijom za glazbeni melos našeg primorskog područja, budući da se njome markantije izražuje mediteranska plesna provenijencija stanovite melodije, u ovom slučaju saltarella.

Unatoč toj primjedbi Gavazzijevi notni zapisi očituju njegovu spretnost i na tom području glazbeničke mu djelatnosti. Oni ujedno upotpunjuju njegov etnomuzikološki portret koji se, ne samo

²⁹ Snimci bi, prema Gavazzijevim riječima potpisanome, danas trebali biti pohranjeni u Etnografskom muzeju u Zagrebu, dok se izvorni materijal nalazi u Phonogramm-Archivu u Beču. — Osim snimanja u Međimurju Gavazzi je snimao u Markuševcu (1922, s B. Širolom), Brezovici (1924, sam), srednjem Pokuplju (1925, s B. Širolom) i Podravini (1929, mjesto Virovska Drenovica, Đurđevac, Koprivnički Ivanec i Veliki Bukovac). Uspor. *Muzikološki rad Etnografskog muzeja u Zagrebu od osnutka do konca g. 1929*, 8-9, 19.

^{29a} Tj. *S fonografom kroz Međimurje*.

u njegovu vremenu već i danas, doima kao sadržajem i rezultatima zaista bogata cjelina³⁰.

III.

1. a) U vrijeme kada se javio pa do početka II. svjetskog rata djelovao na opisanim glazbenim područjima, Gavazzi u Hrvatskoj nije bio sam. Usporedno s njim, više ili manje intenzivno, sličnim se poslom bavio lijepi broj osoba. Jedni su se — na primjer Z. Špoljar, Fr. Pokaz, M. Lang — posvetili skoro isključivo melografitranju, a drugi su — poput V. Žganca, A. Dobronića, I. Matetića-Ronjgova — očitovali i sklonost k etnomuzikološkoj znanosti. Kvalificirano, i to s postignutim doktoratom iz etnomuzikologije (iako se to onda zvalo »filozofije«, 1921) djelovao je, međutim, samo B. Širola, dok se Fr. Dugan st. više zadovoljavao svjetovanjem onih koji su mu se — kao višestrukom glazbenom autoritetu — obraćali za pomoć nego (inače vrlo rijetkim) objavljuvanjem zapaženih priloga etnomuzikološkog karaktera.³¹

Već je istaknuto s kakvim je formalnim glazbeno-stručnim kvalifikacijama Gavazzi — kao diplomirani slavist — ušao god. 1919. u spomenuto društvo. Na njima je, opet samo s formalne strane, ostao do danas, razvivši se — međutim, samoučkim radom — na ovom području u glazbenog stručnjaka zamjerna i pouzdanog znanja. Ali je za neke »ljude s diplomom« među njih ušao kao »samozvanik« i takav — bez obzira na postignute rezultate — ostao sve do danas.

Stalna a nepotrebna opterećenost tom spoznajom pomogla je, međutim, Gavazziju da u sebi sustavno njeguje i razvija (inače rijetko susretanu) značajku skromnosti. Ona je čak, i izričito, prisutna u njegovim radovima glazbene sadržajnosti, u kojima se — kao npr. u prikazu Kubine zbirke *Pisnê bosansko-hercegovské* — mogu susresti formulacije o prepuštanju suda za pojedine glazbene komponente (u citiranom slučaju glasovirske udezbe tih napjeva) »pozvanijim stručnjacima«.

b) Ta značajka, koje se nije oslobodio ni do danas, vjerojatno je uvjetovala drugu: promišljenost u radu. Možda manje vidljiva na početku djelovanja — kada je hrabro zakoračio u kompleksnost etnomuzikološko-muzikološke problematike — ta značajka prožela je, međutim, u potpunosti nastavak tog djelovanja. Možda se upravo njome dade objasniti — inače nenadoknadivi — prestanak bavljenja tom problematikom (kojoj po mišljenju protagonista tada još nije bio dorastao), a sigurno se može protumačiti njegovo intenzivno bavljenje recenziranjem, u to vrijeme tek tu i tamo protkanim izvornim etnomuzikološkim publikacijama. Pretpostavimo da ga je shvaćao kao neminovnost, pa i stanovitu prisilu, u svom etnomuzikološkom rastu, kao priliku da — prateći evropska dostignuća u svojoj struci — proširuje vidokrug svog znanja i okretnost u njegovoj primjeni. To ga je zatim dovelo i do najopsežnijeg, najcjelovitijeg i najvrednijeg — ali, opet na žalost, sve do danas i posljednjeg takva — prikaza tuđih radova, do upravo ma-

gistralne studije *Dva djela o pučkim muzičkim instrumentima* (1937). Njime je došao do točke kada se bavljenje etnomuzikologijom isključivo kao znanostu nametnulo samo od sebe.

c) Promišljenošću u radu Gavazzi je nužno usvojio i postupnost u vlastitoj razvojnoj liniji. Iskazujući je u osnovi vrlo markantno, on kao da je ponekim skokom u novo područje samo iskušavao svoje mogućnosti i sposobnosti. Tek kada je smatrao da mu se može posvetiti sa sigurnošću stručnjaka-znanstvenika, prelazio je u »novi tabor«. Možemo požaliti što to nije učinio i na muzikološkom području.

2. a) U preko polstoljetnom glazbeno-spisateljskom djelovanju Milovana Gavazzija jasno se razabiru dva nejednako trajuća razdoblja: prvo od god. 1919. do god. 1937. (nazovimo ga »međuratno«) i drugo od god. 1966. do danas. Prvo je — uz ostale oblike Gavazzijeva djelovanja — na glazbenom području ispunjeno više-manje svim navedenim vrstama s izrazitom dominacijom one publicističko-recenzentskog karaktera i vrlo je plodno (34 priloga); drugo je ekskluzivno znanstveno i svedeno na svega 5 odnosno 4 rada³² te na suuredništvo i pisanje uvodnog teksta u slučaju publikacije *Tradicijiska narodna glazbala Jugoslavije*. Između njih nalazi se blok od 29 godina skoro potpune šutnje na tom planu, kojoj se uzroci mogu naći u Gavazzijevu izvršavanju dužnosti kojima je kao sveučilišni profesor i priznati etnolog bio obvezatan udovoljavati.

Takva je slika djelovanja Gavazzija-etnomuzikologa u naznačenom vremenskom rasponu. Ne treba, na osnovi svega što je dosad izneseno, posebice obrazlagati odraz oduže šutnje na poslijeratnu etnomuzikologiju u našoj republici, kada je ona u prvim godinama — poput muzikologije — proživljavala svoju prilično stagnirajuću fazu.

b) Premda pišući pretežno o glazbenoj problematici vezanoj uz narodno glazbeno stvaralaštvo, Gavazzi je u svojim priložima nužno ostavio i dokaze svog ne samo shvaćanja nego i doživljavanja tonske umjetnosti u svoj njezinoj kompleksnosti.

Shvaćanje mu je polazilo od podjele glazbe na umjetnu, poluumjetnu i narodnu,³³ čime je u tadašnje diferenciranje te umjetnosti na umjetničku i narodnu unio novu, nazovimo je, međukategoriju. Očito da je za to imao razloge, za koje bi bilo zanimljivo utvrditi postoje li i danas. U vrijeme kada su pridonijeli navedenoj Gavazzijevoj podjeli vjerojatno i prihvatljivi, oni danas uzmiču pred neminovnošću spoznaje kako neko djelo poznatog i na partituri potpisanog autora ne mora istodobno biti i stvarno umjetničko ostvarenje kao što kratki napjev, koji se iz mašte danas nepoznata autora pretopio u njegov narod i postao njegova neotuđiva svojina, može posjedovati izvanrednu umjetničku vrijednost. Usvajajući, međutim, u tome stajalište svog vremena Gavazzi je, možda i sumnjajući u njegovu potpunu logičnost, unošenjem me-

³⁰ Osim tih zapisa Gavazzi je načinio još neke, među kojima jedan i u Sv. Nedjelji (1930, *Pret izu vam tepka ruška*). Nav. dj., 65.

³¹ Uspor., npr., Fr. Dugan (st.), *Ivan Matetić-Ronjgov: Čakovačko* (!, = Čakavsko)-primorska pjevanka, »Sv. Cecilija« XXXIV, 1940, sv. 4-5, 84-89.

³² »Odnosno 4« zato jer je jedan od njih, onaj o pjesmama uz žrvanj, objavljen (u varijanti) dvaput: na hrvatskom (*Pjesma uz žrvanj i mlin za masline uz istočni Jadrani*) i na njemačkom jeziku (*Der Querngesang*). — U gornji je broj uračunat i rad, spomenut u bilj. br. 28^a, nastao nakon završetka ovog teksta.

³³ Uspor. recenziju *Prikaz glazbe u Bosni u »Neue Musik Zeitung«* iz g. 1922.

đukategorije pokušao u nj unijeti svrsishodniju sustavnost. Prisutna kako u nijansiranosti prvog pojma (»umjetna« umjesto »umjetnička«) tako i u međukategoriji, ona — bar po mišljenju potpisana — danas traži novu nazivnost u skladu s iznesenom spoznajom našega vremena.

O Gavazzijevu doživljavanju tonske umjetnosti najindikativnije govore dva njegova teksta: jedini kritičarski prilog I. komorno večer tria Marsic-Mandal-Skatula iz. god. 1921. i Pismo iz Praga iz god. 1926. U njima, pretežno implicitno ali i eksplicitno, on iznosi svoju naklonost ne samo za umjetnost J. S. Bacha, W. A. Mozarta, H. Berliozu i J. Brahmsa nego i za tada mlade sovjetske skladatelje, posebice za N. J. Mjaskovskoga. To drugim riječima znači, da su mu bliska djela onih autora koji svojom umjetnošću apeliraju ne samo na srce nego i na razum — ili bolje: kojima glazba ne predstavlja samo puku igru tonova već potpuni emocijsko-racionalni doživljaj. Kad se ovome doda Gavazzijeva privrženost domaćim kao i slavenskim skladateljima, onda su istaknuti svi parametri s kojih je naš protagonist primao (i prima) tonsku umjetnost. Njima danas ne treba ništa ni dodavati ni oduzimati jer, premda podložni osobnim značajkama svakog pojedinca, očituju sasvim prihvatljivu mogućnost u bilo kojem, što znači i u našem, današnjem vremenu.

3. Obradivši u prikazanim (i neprikazanim) prilogima prividno usku a u stvari vrlo široku tematiku s rezultatima od kojih su neki — kako je to dokazano — od iznimne važnosti za hrvatsku etnomuzikologiju i muzikologiju, Gavazzi je od svih hrvatskih spomenutih (i nespomenutih) trudbenika na istom glazbenom području — uz B. Širolu — jedini očitovao ne samo (do rata) plodnu nego i vrlo raznovrsnu djelatnost. Ranije su izložene njezina amplituda i spektralnost te pouzdanost i domet značenja. Sada preostaje upozoriti na njezinu dosadašnju **interpoliranost u tijekove** naše glazbene kulture.

Ta interpoliranost je trovrsne naravi:

a) Najpotpunija se čini na području etnomuzikologije, i to posebice što se tiče rezultata Gavazzijevih proučavanja narodnih glazbala južnoslavenskih naroda. Očituje se ne samo s bibliografske već i s prakticističke strane, o čemu — na primjer — najbolje svjedoči najnovija publikacija *Tradicijska narodna glazbala Jugoslavije*.

b) Skoro isključivo je bibliografske naravi s vrlo skromnom prakticističkom primjenom, i to u najnovije vrijeme, što se tiče rezultata iz ona tri priloga etnomuzikološkog karaktera koji se odnose na dokazivanje odraza narodnog melosa sjeverne Hrvatske na *Citharu octochordu*.³⁴

c) Isključivo je bibliografskog karaktera u onom jedinom slučaju potpuno muzikološkog značenja.^{34a}

³⁴ Uspor. L. Županović, *Prožimanje utjecaja narodnog melosa sjeverne Hrvatske na melodije iz »Cithare octochorde« i istih na narodno glazbeno stvaralaštvo tog dijela zemlje*, »Sv. Cecilija« XLIV, 1974, br. 1, 29.

^{34a} Na taj se Gavazzijev rad, ali isključivo sa stajališta ispitivanja povezanosti transkribiranih napjeva s onima glagoljaškog pjevanja, u najnovije vrijeme osvrnuo J. Bezić. (Uspor. njegovu knjigu *Razvoj glagoljaškog pjevanja na zadarskom području*, Zadar 1973, izd. JAZU, 23 i 145—148.)

Razlozi takvoj, u osnovi vrlo skromnoj, interpoliranosti čini se da prvenstveno leže u nepoznavanju odgovarajućih tekstova, osobito posljednja četiri. Objavljeni prije punih pet desetljeća u stručnim glazbenim časopisima, ti tekstovi ostali su našim glazbenim stručnjacima po strani sasvim sigurno i zbog njihove teže pristupačnosti. Zato se, bar potpisanome, čini da bi suvremeno (makar optički i skromno) objavljivanje i njih i nekih drugih sasvim sigurno pomoglo otklanjanju navedene anomalije. Ono bi, ujedno, pomoglo i potpunijem navođenju bar onih najvažnijih Gavazzijevih radova, osobito u stručno-glazbenoj literaturi³⁵, a možda bi dovelo i do jedinstvenijega stručno-glazbenog označavanja Gavazzija kao glazbenog radnika od onog koje se sada javlja u varijantama oblicima³⁶. A ako bi dovelo i do bar kakvog-takvog spominjanja Gavazzija u povijesti hrvatske glazbe uz, recimo, ime V. Žganca, onda bi se ispravila ne samo jedna očita i dosad trajuća nepravda³⁷, nego i odalo nužno priznanje postignutim etnomuzikološko-muzikološkim rezultatima tog zaslužnog makar i »samozvanog« glazbenog radnika.

Iz tih i takvih pobuda napisan je i ovaj rad. (1975)

Zusammenfassung

In der Tätigkeit des Volkskundlers Milovan Gavazzi, der sich mit verschiedensten Manifestationen des Volksleben der Kroaten und der übrigen Slaven beschäftigte, fand auch die Musikkunst ihren eigenen Platz. Auf den ersten Blick war sie im Rahmen seiner allumfassenden wissenschaftlichen Arbeit nebeneinig, wenn man aber die Zahl der Veröffentlichung dieser Art (vom Jahre 1919 bis heute etwa 40 grössere oder kleinere musikgeschichtliche Untersuchungen) und den Inhalt und die Bedeutung einiger dieser Untersuchungen in Betracht nimmt, dann wird man sich überzeugen, dass auch die Musikkunst eigentlich die Lebenspreokupation des Volkskundlers Gavazzi war.

Diese Untersuchungen sind ethnologischen, musikologischen und musik-publizistischen Charakters. Die ersten sind, logisch, die meisten und sie stellen in den meisten Fällen die Rezensionen dar. In diesen Rezensionen stellt Gavazzi jene Veröffentlichungen aus seinem eigenem Fach dar, die das breite Publikum interessieren könnten. Unter ihnen besonders wertvoll ist die Untersuchung »Zwei Werke über die Volksmusikinstrumente« (1937). Das ist eigentlich eine selbständige volkskundliche Diskussion. Die Untersuchungen aus diesem Gebiet, nach dem 2. Weltkrieg veröffentlicht, sind meistens den einzelnen ethno-musikologischen Problemen gewidmet.

Gavazzi hat wenig musikologische Werke veröffentlicht, aber die er geschrieben hat sind heute be-

³⁵ Tako, npr., u oba izdanja *Muzičke enciklopedije* (1958, 1971), a u jedinici o Gavazziju, ne samo da nisu navedeni svi radovi vezani uz *Citharu octochordu* nego ni onaj *Muzika starohrvatskih crkvenih prikazanja*.

³⁶ Označavanje varira od opisnosti (»Uže mu je područje rada bila muzička etnografija«...), *Muz. enciklopedija* I, 1971, 660 [u I. izdanju, 1958, nema ni toga] do krajnosti (»muzikolog«, *Enciklopedija likovnih umjetnosti* 2, 1963, 356).

³⁷ To nije dosad učinjeno ni u jednoj povijesti hrvatske glazbe, počevši od one Široline (1922) pa do najnovije J. Andreisa (1974).

sonders für die Betrachtung einiger Fragen aus der älteren kroatischen Musikgeschichte unentbehrlich. In diesem Zusammenhang sind sehr wertvoll seine Untersuchungen vom Einfluss des Volksmelos auf die *Cithara Octochorda* (18. Jhd) und von der Rolle, die Musik in den älteren kroatischen kirchlichen Darstellungen hatte. Diese Untersuchungen stellen den Gipfel der Gavazzis wissenschaftlichen Arbeit dar. (vgl. seine Untersuchung »Musik der älteren kroatischen kirchlichen Darstellungen« (1924) mit der Transkription zweier neumatischen Gesänge aus der glagolitischen Handschrift aus dem Jahre 1556, die für die Musikologie von der grössten Bedeutung ist.

Fazit: Gavazzi stellte sich als ausgezeichnete Ethnomusikologe heraus. Damit hat er aussergewöhnlich grosse Bedeutung für die kroatische Musikunst.

BIBLIOGRAFIJA

radova Milovana Gavazzija s područja glazbe

1. Prilog narodnim melodijama u »Cithari octochordi«, »Sv. Cecilija«, XIII, 1919, sv. IV, 96-99.
2. »Koledo« u zagrebačkoj stolnoj crkvi, »Sv. Cecilija«, XIII, 1919, sv. V, 128.
3. Vatroslav Lisinski (O stotoj godišnjici njegova rođenja), »Omladina«, III, 1919-1920, br. 3-4, 79-83.
4. Narodni elementi u »Cithari octochordi«, »Sv. Cecilija«, XIV, 1920, sv. II i III, 35-37; sv. IV, 80-83.
5. Pjesma, koja u 17. stoljeću Hrvate na ples tjera, »Sv. Cecilija«, XIV, 1920, sv. V, 110.
6. »Kulko kaplic, tulko let«, »Sv. Cecilija«, XIV, 1920, sv. VI, 132.
7. I. komorno veče tria Marsic-Mandl-Skatula, »Sv. Cecilija«, XV, 1921, sv. 1, 19-20.
8. Jedna predilirska napitnica, »Sv. Cecilija«, XV, 1921, sv. 3, 64.
9. Prikaz glazbe u Bosni u »Neue Musik-Zeitung«, »Sv. Cecilija«, XVI, 1922, sv. 5, 138.
10. Iz povijesti pjesme »Narodi se kralj nebeski«, »Sv. Cecilija«, XVI, 1922, sv. 6, 168-171.
11. Gusle i tamburica sa dvije žice, (o prilogu M. Murka), »Narodna starina«, 1923, knj. II, sv. 5, 186-187; isto, »Nastavni vjesnik« XXXII, 1924, 231-232.
12. Božidar Širola, Popevke. Stihovi Dragutina M. Domjanića, Izvanredno izdanje Matice hrvatske, Zagreb 1922, »Vijenac«, I, 1923, 59.
13. Pregled povijesti hrvatske muzike (o knjizi B. Širole), »Vijenac«, I, 1923, 2, str. 39; isto, »Nastavni vjesnik« XXXI, 1923, 58-59.
14. Muzika starohrvatskih crkvenih prikazanja, »Sv. Cecilija«, XVIII, 1924, sv. 3, 72-74; sv. 4, 105-108.
15. S fonografom kroz Međimurje, »Sv. Cecilija«, XVIII, 1924, sv. 6, 176-179; XIX, 1925, sv. 1, 5-9.
16. Pismo iz Praga, »Sv. Cecilija«, XX, 1926, sv. 4, 133-135.
17. Ludvik Kuba: Pismě bosensko-hercegovské, »Sv. Cecilija«, XXII, 1928, sv. 1, 11-12.
18. Ludvik Kuba: Slovanstvo v svých zpěvech, »Sv. Cecilija«, XXII, 1928, sv. 4, 187-188.
19. Schneider-Krawc: 33 serbských narodnych spěwow za jedyn hlós, »Sv. Cecilija«, XXII, 1928, sv. 188.
20. Ludvik Kuba: Pismě makedonské, »Sv. Cecilija«, XXIII, 1929, sv. 1, 32-33.
21. Orlov S. P.: Hry a pismě děti slovanských, »Sv. Cecilija«, XXIII, 1929, sv. 2, 55-58.
22. Hrvatska oaza u zapadnoj Slovačkoj (Horvatský Grób) i tamošnje narodne popijevke, »Sv. Cecilija«, XXIII, 1929, sv. 3, 94-96.
23. Ludvik Kuba: Pismě bulharské, »Sv. Cecilija«, XXIV, 1930, sv. 1, 14.
24. Kosta P. Manojlović: Muzičko delo našega sela, »Sv. Cecilija«, XXIV, 1930, sv. 2, 68.
25. Dr. Božidar Širola: Problemi našega muzičkog folklor, »Sv. Cecilija«, XXIV, 1930, sv. 3, 87-88.
26. Jadranska »lira« — »lirica«, »Jadranske studije«, Zagreb 1930, 103-113; isto u »Narodna starina«, 1930, knj. N, sv. 22, 103-112.
27. Jedan narodni instrument sa Jadrana, »Sv. Cecilija«, XXV, 1931, sv. 1, 8-10.
28. Muzikološki rad Etnografskog muzeja u Zagrebu od osnutka do konca g. 1929., »Narodna starina«, knj. X, sv. 25, 3-80 (s B. Širolom).
29. Pregled karakteristika pučke muzike južnih Slavena, »Lud slowiński«, t. III, br. 1 Krakow 1932, 45-61 + notni prilog 8-14.
30. Dvije najnovije rasprave dr. B. Širole, »Sv. Cecilija«, XXVII, 1933, sv. 2, 47-48.
31. Ludvik Kuba: Cesty za slovanskou písni, »Sv. Cecilija«, XXVII, 1933, sv. 2, 60-61.
32. Kuba Ludvik: Čtení o Starém Srbsku; Čtení o Makedonii, Praha 1932, »Sv. Cecilija«, XXVII, sv. 2, 67.
33. Ludvik Kuba: Cesty za slovanskou písni, »Sv. Cecilija«, XXX, 1936, sv. 3, 83-84.
34. Dva djela o pučkim muzičkim instrumentima, »Sv. Cecilija«, XXXI, 1937, sv. 6, 171-177.
35. Die Namen der altslavischen Musikinstrumente, Südosteuropa-Schriften, 7. Band, München 1966, 34-49.
36. Bezdírkova píšť'ala karpatského území, Lidová tradice, Prátele k 85. narozeninám akad. Jiriho Horáka, Praha, 1971, 65-72.
37. Pjesma uz žrvanj i mlin za masline uz istočni Jadran, »Vrulje«, II, Zadar 1972, sv. 2, 9-13.
38. Der Querngesang, Festschrift für Robert Wildhaber zum 70. Geburtstag am 3. August 1972, Basel 1973, 141-152.
39. Tradicijska narodna glazbala Jugoslavije, »Školska knjiga«, Zagreb 1975, (uvod i suuredništvo).
40. Balkanske dvojnice i problemi oko njih, Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu, knj. 39-40, Beograd 1976, 265-269.